

Ба шурои диссертациони 6D.KOA-079-и назди Институту фалсафа ва сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ (734025, ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

Такриз

ба автореферати диссертатсияи Саймаҳмадов Лутфулло Насридинович дар мавзӯи «Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми геополитикии ҷаҳони муосир» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ

Автореферати диссертатсияи докталаби дараҷаи илмӣ Саймаҳмадов Лутфулло Насридинович дар мавзӯи «Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми геополитикии ҷаҳони муосир» таҳқиқи яке аз масъалаҳои муҳим ва муҳраҳои илмӣ сиёсии замони муосирро фаро мегирад. Дар шароити тағйирёбии босуръати низоми муносибатҳои байналмилалӣ, ташаккули унсурҳои тартиботи бисёркутбаи ҷаҳонӣ, шиддат ёфтани рақобати геополитикии қудратҳои бузург ва афзоиши таҳдидҳои фаромиллӣ масъалаи муайян намудани ҷойгоҳ ва ҳифзи манфиатҳои геополитикии давлатҳо аҳамияти махсус пайдо намудааст. Аз ин нуқтаи назар, интихоби мавзӯи таҳқиқот аз ҷониби муаллиф саривақтӣ, асоснок ва дорой аҳамияти назариявӣ амалӣ мебошад.

Саймаҳмадов Л.Н. дар муқаддимаи автореферат муҳраҳои мавзӯро ба таври пайдарпай асоснок намуда, нишон медиҳад, ки пас аз ғурупошии низоми дукутба фазои геополитикии ҷаҳон ба тағйироти ҷиддӣ рӯ ба рӯ гардидааст. Фаҳол гардидани марказҳои нави қудрат, ғустариши ҷаҳонишавӣ ва ҳамгирии минтақавӣ, инчунин бархӯрди манфиатҳои геополитикӣ ба сиёсати хориҷӣ ва амнияти давлатҳои хурду миёна таъсири назаррас мерасонанд. Барои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар минтақаи дорой аҳамияти баланди геостратегӣ ҷойгир аст, омӯзиши илмӣ чунин равандҳо аҳамияти боз ҳам бештар дорад.

Дар автореферати кори диссертационӣ мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот ба таври равшан муайян карда шудаанд. Муаллиф мақсади асосиро дар таҳлили хусусиятҳои ташаккули низоми геополитикии ҷаҳони муосир ва муайян намудани нақшу мақеи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебинад. Барои расидан ба ин мақсад докталаби дараҷаи илмӣ вазифаҳои муҳим, аз ҷумла омӯзиши асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқи равандҳои геополитикӣ, муайян намудани моҳият ва механизмҳои ташаккули манфиатҳои

геополитикӣ, таҳлили таъсири ҷаҳонишавӣ ва ҳамгироии минтақавӣ, нишон додани таҳаввули мавқеи Тоҷикистон ва асоснок намудани дурнамои ҳифзи манфиатҳои геополитикии кишварро пеш гузоштааст. Вазифаҳои мазкур бо мақсади умумии кор мувофиқ буда, мантики таҳқиқотро таъмин менамоянд.

Объект ва предмети таҳқиқот низ дуруст интихоб гардидаанд. Муаллиф раавандҳои ташаккул ва рушди низоми геополитикии ҷаҳонро ҳамчун объекти таҳқиқ интихоб намуда, нақшу мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва хусусиятҳои ташаккулу амалишавии манфиатҳои геополитикии онро ҳамчун предмети таҳқиқ баррасӣ менамояд. Чунин муайянсозӣ имкон додааст, ки масъала дар доираи мушаххаси илмӣ омӯхта шуда, робитаи тағйироти ҷаҳонӣ бо афзалиятҳои сиёсати хориҷии Тоҷикистон ба таври пайдарпай ошкор карда шавад.

Навгони илмӣ таҳқиқот яке аз ҷанбаҳои муҳими автореферат ба ҳисоб меравад. Саймаҳмадов Л.Н. диқаргуниҳои низоми геополитикии ҷаҳонро пас аз ғурупошии сохтори дуқутба таҳлил намуда, пайдоиши равияҳои нави концептуалиро нишон додааст. Дар асоси омӯзиши адабиёти илмӣ механизмҳои ташаккул ва амалишавии манфиатҳои геополитикии субъектҳои сиёсати ҷаҳонӣ муайян карда шудаанд. Ҳамзамон, тағйирёбии нақшу мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз солҳои душвори ҷанги шаҳрвандӣ то марҳалаи кунунии рушди сиёсати хориҷӣ нишон дода шуда, ҷойгоҳи кишвар дар раавандҳои геополитикии минтақавӣ ва глобалӣ арзёбӣ гардидааст.

Аҳамияти амалии натиҷаҳо низ қобили қайд аст. Муаллиф оид ба таҳкими ҳамкорӣҳои минтақавӣ, нигоҳ доштани тавозун дар муносибат бо марказҳои қудрат, рушди энергетикаву нақлиёт, ҷалби сармоя, тақвияти амнияти миллӣ, ҳифзи захираҳои об ва истифодаи дипломатияи мардумӣ тавсияҳо пешниҳод намудааст. Натиҷаҳои кор дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, марказҳои илмӣ таҳлиلى ва таълими фанҳои геополитика, муносибатҳои байналмилалӣ ва сиёсатшиносӣ қобили истифода мебошанд.

Эътимоднокии ҳулосаҳо бо истифодаи сарчашмаҳои илмӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ҳуҷҷатҳои расмӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, маводи созмонҳои байналмилалӣ ва осори муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ таъмин гардидааст. Натиҷаҳои асосӣ дар мақолаҳои илмӣ ва маводи конференсияҳо ба таърифи расида, самтҳои асосии диссертатсияро инъикос менамоянд.

Муҳтавои автореферат нишон медиҳад, ки масъала пайдарпай баррасӣ шудааст. Боби якум асосҳои назариявӣ методологии геополитика ва ташаккули манфиатҳои геополитикиро фаро мегирад. Дар боби дуюм таъсири ҷаҳонишавӣ ҳамгироии минтақавӣ ва заминаҳои устувор гардидани мавқеи Тоҷикистони соҳибистиклол таҳлил гардидаанд. Боби сеюм ба нақши кишвар дар раавандҳои минтақавӣ байналмилалӣ ва дурнамои ҳифзи манфиатҳои

геополитикии он бахшида шудааст. Чунин пайдарпайӣ гузаришро аз назария ба таҳлили амалӣ таъмин менамояд. Дар таҳқиқоти муаллиф агар таъсири вазъи геополитикии Шарқи Наздик, бахусус низоъҳои охири ин минтақа ба сиёсати хориҷии Тоҷикистон агар таҳқиқ мегардид, баъзе хулосаҳои муҳим таҳия намудан имконпазир мегардид. Аммо ин норасоӣ арзиши илмӣ таҳқиқоти довталабро коҳиш намедихад ва масъалаи номбаргардидаро ӯ метавонад дар корҳои илмӣ пажуҳиши минбаъдаи худ анҷом диҳад.

Ҳамин тарик, автореферати диссертатсияи Саймаҳмадов Лутфулло Насридинович дар мавзӯи «Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми геополитикии ҷаҳони муосир» мазмунӣ таҳқиқоти анҷомёфтaro инъикос намуда, ба талаботи муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад. Бо дарназардошти мубрамияти мавзӯ, сатҳи таҳлили илмӣ, навгонии натиҷаҳо ва аҳаммияти назариявӣ амалии онҳо, Саймаҳмадов Лутфулло Насридинович сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсӣ муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ доништа мешавад.

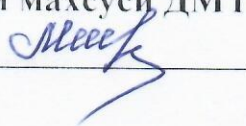
Муқарриз:

**Номзади илмҳои сиёсӣ,
муаллими калони кафедраи муносибатҳои
байналхалқии факултети муносибатҳои
байналмилалӣи Донишгоҳи миллӣи Тоҷикистон
Исматуллои Сунъатулло**

14.08.2026

**Имзои Исматуллои Сунъатулло ро тасдиқ менамоям.
Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси ДМТ.
Шодихонзода Эмомалӣ**

14.08.2026

**Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17.
Тел.: +992934892525**